קרבן שלשה עשר שופרות פ"ו שקלים העדה יח.

ריבב"ן

מתני' י"ג **שופרות היו במקדש.** וסולן פיהן לר כדי שלא יוכל אדם להכניס ידו בפנים ולגנוב מן הכסף וסולתו מפרש למאי אלעזריה. עגים ולבונה גרסי' וכיון דסולת מפרש למאי אלבונה וטעמא הוא דהא כל אחד ואחד ים לו שופר בפני עצמו ולבונה לבד ועגים לבד כדמני ואחיל. והכא לכפורת לשון כפורי זהב פי' מזרקים ולמה נקרא שמם כפורי ע"ש שמקנאין דייהם מן הדם כדאמרי' בגיטין (דף ט) בענין[1] נטוחלאדן בני לבפורי ידיה בהמה גנבת. שפה לנדבה לקרן המזבח: **מתני' קינין.** הן מורין גחלי עולה הן בני יונה אבל שופר לקיני מוכה לא בני ר' יהודה והטעם כדאיתא בפ' הזיאתו לו (דף סה) דשמא ימות מ' מהן ממלאו בל המעות שבשופר הולכות ליס המלח כי הימי דאמרינן בחטאת שמתו בעליה דחזלא למיתה הכי נמי מעות שהוסרבו למעות ומתו בעליהן הולכות ליס המלח ופריך התם ונכדול ד' אחי ונשדי במיא ונקע ליתמרו ר' יהודה לטעמיה דלית ליה בריה כדאמר בגיטין (דף לז) מדתני לוי: **ומכ"א קינין הן קיני מוכה אחד לעולה ואחד לחטאת ורבנן הן חייבי לויסה.** גחלי עולה בין תורין בין בני יונה כולן עולות נדבה: **שני גזירין.** מפורש ביומא פ"ב (דף סו) תנא ר"ש בן יוחאי אומר מנין לתמיד של בין הערבים שעשוין שני גזרי עצים בשני בהנים שנאמר וערכו עצים על האש וערכו שנים אם אינו עניין לתמיד של שחר שהרי כבר נאמר וכער עליה הכהן עצים בבקר תהו עניין לתמיד של בין הערבים ואמרינן בפרק בתרא דמנחות (דף קי) ת"ר קרבן מלמד שמתנדבין עצים ומה שני גזירין וכן הוא אומר והגורלות הפלנו על קרבן העצים ותניא בתוספתא בפרק [ב] דמכילתין האומר הרי עלי עצים מביא שני גזרין ונותן לשופר והכהנים מקבלין אותן ונוקחין בהן עצים ומקריבין אותן ע"ג המזבח ונאותין בהן ואין מועלין ואם הקריבן בתוך פעור אבל אם אומר שני גזירין מתנו ומקריבין אותן ע"ג המזבח ואין נאותין בהן ומועלין בהן ואם הקריבן בתוך פעור ואלו ואלו הולכין לנשמת הצעים: **קומץ לבונה.** דתנן בפרק בתרא דמנחות ה' קמלין הן: **האומר הרי עלי לבונה לא יפחות מקומץ.** המתנדב מנחה יכול עמה קומץ לבונה. המעלה את הקומץ בתוך חייב שני ביכי לבונה שעונין שני קומצין: **וכה לא יפחות מדינר והכ.** ופריך בפרק בתרא דמנחות ולמה נקבא ת"ר אלעזר דאמר מטבע ולמה פריטי פריטי דדהכא לא עבדי אינשי. תניא בתוספתא כפ' בתרא דמכילתין האומר הרי עלי לבונה מביא דמי מלא קומץ לבונה ונותן לשופר והכהנים מקבלין אותו ונוקחין מהן לבונה ומקריבין אותו ע"ג המזבח. האומר הרי עלי והב מביא דמי דינר והב ונותן לשופר והכהנים מקבלין אותו ונוקחין בהן והב ושונין אותן בקושי פחים לפי לחמזבח: **שפה לנדבה.** מפרש בפרק בתרא דמנחות שפה כנגד מי אמר ר' חזקיה כנגד שפה בחי אמות הכהנים שיהא להם שלוס זה שה ר' יוחנן אמר מתוך שהנדבה מרובה תקנו להם שופרות מרובין כדי שלא יתעבסו המעות זערי אמר כנגד פר ועגל ואיל וכבש ונדי כולן הן נדבה ודמיהן ידועין פר מביא מה עבל מביא חטאת פלעים אל מביא כ' קלעים כבש מביא עולה לא מלינו דמיהן ושמא דמיהן כאיל וכבש ור' היא דאמר קטן והבית גדול לא יצא אם נדר להביא עגל והביא פר לא יצא להני מלינו שאם מערבן והביא פרים מכל המעות לא יצא ידי נדרו מי שנדר עגל בר פדא אמר כנגד פרים אילים וכבשים ושעירים ומותרות והמעה דייהו קולבון פרים פר חטאת של נזיר שהבדו והפרים אחרים תחתיהן יבאו עד שיתפחתו ויבאו פרים אחרים ויבאו אילים אשם גזלות ומעילות דאלו בני שנה ואלו בני שתים ואלו כאים לכפר ואלו נאין להכשיר וכולן אם אבדו והפרים אחרים תחתיהן יבאו עד שיתפחתו ויבאו דמיהן כל מ' מ' לשופרי. והמותרות כגון הפרים משות לכל אלו ואותרו כגון שהחלו הבהמות ושמואל אמר כנגד מותר חטאת ומותר אשם ומותר אשם מיר ומותר

תקלין חדתין

וגם סמם מתניתין דמנחות (נ"ו ב') כותיה דרבי ולאו אורחא דירושלמי להתריץ בפלוגתא שלא אליבא דהלכתא: ד"ב **מני הבלבן היה נתן מחצי הבית ולפנים משוך מן הכותל כ' אמות ומחצה כלפי הצפון ומנורה בנגדו בדרום מזבח הזהב היה נתון [א]באמצע הבית חולק את הבית מחציו ולפנים (ב) משוך [ג]קימעא כלפי (צפון) חוץ וכולהן היה[ד] נתון משליש הבית ולפנים עשר מנורות עשה שלמה שנאמר [1] ויעש את מנורת הזהב עשר כמשפטו ויתן בהיכל ה' מימין וה' משמאל אין תימר חמש בצפון וחמש בדרום והלא אין המנורה בשירה אלא בדרום שנאמר [2] ואת המנורה נוכח השלחן על ירך המשכן תימנה מה ת"ל חמש מימין וחמש משמאל אלא חמש מימין מנורתו של משה וחמש משמאלה אעפ"כ[ה] לא היה מבעיר אלא של משה בלבד שנאמר [3] ומנורת הזהב ונרותיה לבער בערב בערב ר' יוסה בי ר' יהודה אומר על כולן היה מבעיר שנא' [4] ואת המנורות ונרותיהם לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור והפרח והנרות והמלקחים זהב הוא מכלות זהב הן[ו] כילו זהבו של משה תני רב יהודה בשם אבי היה שלמה נוטל אלף ככרי זהב ומכניסן לכור ומוציאן עד שהוא מעמידן על א' לקיים מה שנאמר [5] ככר זהב טהור עשה אותה ונו' **תניא**[ז] אמר רבי יוסי בי רבי יהודה מעשה במנורת זהב שעשה משה במדבר והיתה יתירה דינר זהב והכניסוה לכור שמונים פעם [ח]ולא חסרה כלום ויאות עד דלא יקום על ברריה הוה חסר סגין מן דו קיים על ברריה לא חסר כלום:

הלכה ד מתני' [ט]שלשה[י] עשר שופרות היו במקדש וכתוב עליהן תקלין חדתין ותקלין עתיקין קנין וגוזלי עולה עצים לבונה זהב לכפורת ששה[יא] לנדבה תקלין חדתין שבכל שנה ושנה ועתיקין מי (ב)שלא הביא אשתקד שוקל לשנה הבאה קנין הן תורין וגוזלי עולה הן בני יונה כולן עולות דברי ר' יהודה וחכ"א קנין אחד חטאת וא' עולה גוזלי עולה כולן עולות האומר[יב] הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין לבונה לא יפחות מקומץ [יג]זהב לא יפחות מדינר זהב ששה לנדבה נדבה מה היו עושין בה [יד]לוקחים בה עולות הבשר לשם ועורות לכהנים זה[טו] מדרש דרש יהודע כהן גדול [טז]אשם הוא אשום אשם לה' זה הכלל כל שהוא בא משום חטאת ומשום אשמה ילקח בהן עולות הבשר לשם והעורות לכהנים נמצאו שני כתובין קיימין אשם לה' ואשם לכהן ואומר [יז]כסף אשם וכסף חטאת לא יובא בית ה' לכהנים יהיו: **גמ' תניא[יח] אמר ר' יהודה לא היה שופר של קנין בירושלם מפני התערובות שמא תמות אחת[יט] ונמצאו דמי חטאות מיתות מעורבות בהן והתניא[כ] האשה שאמרה הרי עלי קן [כא]מביאה דמי קן וגותנתו בשופר ואוכלת

מסורת הש"ס

מ) יומא לג ב, כ) מנחות לח ב, ג) שם לע ת, ד) שם כט ת, ה) עיין מנחות כט ת וירושל' יומא פ"ב הלכה ב ומדרש חזית פ' עתודיו עשה כפף, ו) יומא נה ב תמורה כג ב, ז) מנחות קד ת קז ב תמורה כג ב, ח) מנחות קו ב, ט) זבחים קג ת (תמורה כג ב), י) עי' יומא נה ת, כ) עי' עירובין לב ת, ל) מהן, מ) לפנינו שם איתא לשון זה גני מירון דשדיה טיטוס לגור את ירושלים ועיין כש"י במנחות ל' ז ע"ב והגהות מהרי"ב ז"ל שם.

עין משפט נר מצוה

יט א מיי' פ"א מבית המקדש הל"י:

ב ב מיי' פרק ג משקלים הל"ב:

בא ג מיי' פ"ז ממעה"ק הל"ג:

בב ד מיי' פרק ג מערכין הל"ט וכל"מ:

בג ה מיי' פרק ה מפה"ק הל"ט:

נוסחת הבבלי

(**א**) מן הקרן כ' כיה כתמלא כי' על לגע המקבן כו' לבער בערב ר"י כי"י כו' כילו והכו של שלמה כו' ר"י כסם אוכי כו' כתנות (מקדש שהיתה יתירה על מנורה שעשה משה ממדבר דינר והכן והכמיסוה כו': (**ב**) שלא שקל תשתקד כו': (**ג**) מביאה דמיהן ונותנת כו' ר' יוסי בר בינין ג"ר ביני ב"מ כו' ת"ר אלעזר מתני' כו' כאתה גרוסה ר"מ אמר כמין כו':

הגהות הגר"א

[**א**] ה"ג ומזבח ההיכל היה נתון באמצע מוקן כלפי חוץ וכולן היו מחוצים מעלים הכית ולפנים כל"ל והשאר שבינתים נמחק. וכ"ה בתוספ' פ"ב דיומא והכי דייקא הסוגיא שם ע"פ וכ"ה בתחב"ס פ"ג מהלכות ב"ה הל"י ע"ש. וכ"מ ברש"י ביומא שם שלא הזכיר קמקה וגם לאין משמע חוץ דשלחן דמשה דיקנו אמתן ומעוגה ומגלו היה יכול למשוך יותר אבל לא היה משוך מאחר השלחנות וגי' הספרים חולק את הבית שבים הוא: [**ב**] בגמ' דיקן הגי' והעמידו על כמה ועי' בס' ת"ח טעם הגון על שלא הביא הבאתן בתוך הסוגיא כגי' הבבלי בדברו בקצה:

גליון הש"ס

[**ג**] היינו מתנורה של משה אבל אבל אחר המנורה משוטות חוץ מן המזבח ילכך אמרו ביומא המזבח פנים ברשה דלא היה מבעיר אלא בשל משה ומה אפשר לישב דברי הרמב"ם פ"ה ממעה"ק הל"ד ופ"ד מעוה"ב מקושיית הרשב"א ע' כ"מ ולת"מ תו"ר:

תורה אור השלם

1. וַיַּעַשׂ אֶת מְנֹרַת הַזָּהָב עֲשֶׂר כְּמִשְׁפָּטָם וַיִּתֵּן בְּהֵיכַל יְהוָה מִיָּמִין וְחָמֵשׁ מִשְּׂמֹאל:
דִּבְרֵי הַיָּמִים ב ד ז
2. וְשָׁמַהּ אֶת הַשֻּׁלְחָן מֹחֶרֶת לְפָרֹכֶת וְאֶת הַמְּנֹרָה נֹכַח הַשֻּׁלְחָן עַל צֶלַע הַמִּשְׁכָּן תֵּימָנָה וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֶלַע צָפוֹן:
שְׁמוֹת כו לה
3. וּמִקְטַרֵים לְיְיָ עֹלוֹת בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב וְקִטֹרֶת סַמִּים וּמַעֲרֶכֶת לֶחֶם עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר וּמְנֹרַת הַזָּהָב וְנֵרֹתֶיהָ לְבָעֵר בָּעֶרֶב בָּעֶרֶב כִּי שֹׁמְרִים אַנְחְנוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אֹתוֹ:
דִּבְרֵי הַיָּמִים ב יג יא
4. וְאֵת הַמְּנֹרוֹת וְנֵרֹתֵיהֶם לְבָעֲרָם כְּמִשְׁפַּט לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב סָגוּר: וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרוֹת וְהַמְּלָקָחַיִם זָהָב הוּא מִכֻּלּוֹת זָהָב:
דִּבְרֵי הַיָּמִים ב ד כא
5. כֶּסֶף וְזָהָב טָהוֹר עֲשָׂה אֹתָהּ וְאֵת כָּל כֵּלֶיהָ: שְׁמוֹת לז כד
6. אֶשֶׁם הוּא אָשֹׁם אֲשָׁם לְיְיָ:
וַיִּקְרָא ה יט
7. בֶּסֶף אָשָׁם וְכֶסֶף חַטָּאוֹת לֹא יוּבָא בֵית יְיָ לַכֹּהֲנִים יִהְיוּ: מלכים ב יב יז

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com